

ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ И ПРЕСТЪПЛЕНИЯ НА МАЛОЛЕТНИ И НЕПЪЛНОЛЕТНИ ЛИЦА В ОБЛАСТ ВАРНА ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

Малолетни и непълнолетни лица, водени, заведени и снети от отчет в детските педагогически стаи (ДПС) за извършени от тях противообществени прояви и престъпления

През 2020 г. на отчет¹ в детските педагогически стаи в област Варна са водени 595 малолетни и непълнолетни лица за извършени от тях противообществени прояви и престъпления. В сравнение с 2019 г. броят им се увеличава с 12, или с 2.1%.

Основните характеристики на водените на отчет в ДПС лица са следните:

- непълнолетни (на възраст от 14 до 17 години) - 84.2%;
- малолетни (8 - 13 години) - 15.8%;
- момчета - 467 (78.5%);
- момичета - 128 (21.5%);
- учащи - 493 лица (82.9%);
- в криминогенна среда живеят 200 малолетни и непълнолетни (33.6%).

Броят на заведените на отчет² в ДПС в област Варна през 2020 г. малолетни и непълнолетни е 197, или 33.1% от всички водени на отчет лица, като 81.7% от тях са непълнолетни. В сравнение с 2019 г. броят на новозаведените намалява с 1.5%.

През 2020 г. снети от отчет в ДПС са 196 малолетни и непълнолетни лица, или 32.9% от водените на отчет през годината. Причините за това са:

- поправка на поведението - 99 лица (50.5%);
- навършване на 18-годишна възраст - 89 лица (45.4%);
- други основания - 8 лица (4.1%).

Противообществени прояви

За извършени противообществени прояви в област Варна през 2020 г. през ДПС са преминали 232 малолетни и непълнолетни. От тях момчетата са 154, или 66.4%, а момичетата - 78 (33.6%).

Разпределението на преминалите през ДПС по някои видове противообществени прояви е следното:

- бягство от дома (от вкъщи), от специализирана институция или от социална услуга от резидентен тип - 42 лица (18.1%);
- проява на насилие и агресия - 34 лица (14.7%);

¹ Съгласно чл. 26, ал. 1 от Правилника за детските педагогически стаи малолетните и непълнолетните лица се водят на отчет за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния.

² Включват се всички малолетни и непълнолетни, които са били новозаведени на отчет в ДПС през календарната година.

- повреждане на обществена и/или частна собственост“ - 26 лица (11.2%);
- употреба на психоактивни вещества - 25 лица (10.8%);
- непристойно и/или хулиганско поведение на обществено място - 18 лица (7.8%);
- скитничество - 18 лица (7.8%).

Извършени престъпления

През 2020 г. малолетните и непълнолетните лица, преминали през ДПС за извършени престъпления в област Варна, са 205.

Кражбите на имущество са най-разпространените престъпления, извършвани от лицата на възраст 8 - 17 години. Извършители на кражби са 88 лица, или 42.9% от всички малолетни и непълнолетни, преминали през ДПС за извършени престъпления. Най-висок е дялът на извършителите на кражби от магазини или други търговски обекти - 45.5% (40 лица), на взломни кражби - 13.6% (12 лица), на кражби от домовете - 11.4% (10 лица).

Малолетни и непълнолетни, пострадали от престъпления

През 2020 г. в ДПС в област Варна са регистрирани 52 пострадали от престъпления лица на възраст 8 - 17 години, от които 35, или 67.3% са момчета. Малолетните пострадали лица са 20 лица (38.5%), а непълнолетните - 32 (61.5%).

Най-голям е броят и съответно относителният дял на малолетните и непълнолетните, пострадали от кражби на имущество - 21 лица (40.4%). Следват пострадалите от нанесени телесни повреди - 14 лица (26.9%), от блудство - 3 лица (5.8%), от грабежи - 2 лица (3.8%) и от изнудване - 2 лица (3.8%).

Дейност на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните

През 2020 г. местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните в област Варна са образували 224 възпитателни дела, от които 215 (96.0%) са по предложение на органите на прокуратурата. Броят на решените дела през годината е 197, като от тях в срок до един месец са решени 151 дела, или 76.6%. Прекратени на различни основания са 13 дела (5.8% от образуваните възпитателни дела). В края на 2020 г. 22 дела са останали несвършени.

През 2020 г. местните комисии са наложили 289 **възпитателни мерки** в съответствие с **чл. 13, ал. 1 от Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните** на 197 лица на възраст от 8 до 17 години за извършените от тях 222 общественоопасни деяния¹.

Най-често налаганите възпитателни мерки са:

- предупреждение - 83 мерки (28.7%);
- поставяне под възпитателен надзор на обществен възпитател - 71 възпитателни мерки (24.6%);
- задължаване да участва в консултации, обучения и програми - 69 мерки (23.9%).

Основните характеристики на малолетните и непълнолетните с наложени възпитателни мерки са следните:

- малолетни са 33 лица (16.8%), а непълнолетни - 164 (83.2%);
- момчетата са 162 (82.2%), а момичетата - 35 (17.8%).

¹ Общественоопасните деяния включват извършените от лицата противообществени прояви, престъпления и административни нарушения.

Методологични бележки

Статистическото изследване на противообществените прояви и престъпления на малолетните и непълнолетните осигурява информация на базата на годишни данни за лицата водени, заведени, снети и преминали през детските педагогически стаи, лицата с наложени възпитателни мерки за извършени общоопасни деяния, както и за пострадалите малолетни и непълнолетни от престъпления. Източник на информацията са местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Обект на наблюдението е дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Единици на наблюдение са малолетните и непълнолетните, извършители на противообществени прояви и престъпления.

Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е компетентен орган, който разглежда възпитателни дела, привежда в изпълнение наложените мерки съгласно Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (ЗБППМН) и осъществява контрол по изпълнението им.

Малолетни лица са лицата на възраст от 8 до 13 навършени години.

Непълнолетни лица са лицата на възраст от 14 до 17 навършени години.

Противообществената проява е деяние, което е общественоопасно и противоправно или противоречи на морала и добрите нрави. На извършителите на противообществени прояви се налагат възпитателни мерки съгласно Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Детските педагогически стаи (ДПС) са специализирани заведения, които участват в превенцията на престъпността и противообществените прояви, извършени от малолетните и непълнолетните.

В броя на водените на отчет в детските педагогически стаи през годината се включват малолетни и непълнолетни, извършили престъпления и/или противообществени прояви; осъдени за престъпления от общ характер; освободени от поправителните домове (ПД), възпитателните училища интернати (ВУИ) и от социално-педагогическите интернати (СПИ). Малолетните и непълнолетните се водят на отчет за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния. В броя на водените на отчет в ДПС **не се включва** броят на малолетните и непълнолетните, които са **преминали през ДПС**.

В броя на заведените на отчет в ДПС през годината се включват всички малолетни и непълнолетни, които са новозаведени през отчетната година. **В броя на снетите от отчет в ДПС** през годината се включват малолетни и непълнолетни лица, които през отчетната година са отпаднали от отчет, като е посочена причината за снемане от отчет.

В броя на преминалите през ДПС се включват всички малолетни и непълнолетни лица, които са извършили незначителни деяния, за които еднократната намеса на полицейски органи е била достатъчна и няма основания за тяхното завеждане на отчет в ДПС.

Възпитателна мярка е алтернативна на наказанието мярка за възпитателно въздействие спрямо малолетен или непълнолетен, извършил противообществена проява, и непълнолетен,

освободен от наказателна отговорност по чл. 61 от НК, и се налага с цел преодоляване на отклоненията в поведението, предотвратяване на бъдещи нарушения и интеграция в обществото.

В броя на малолетните и непълнолетните лица с наложени възпитателни мерки се включват всички малолетни и непълнолетни, извършители на противообществени прояви, престъпления или административни нарушения, спрямо които са наложени възпитателни мерки съгласно ЗБППМН. С оглед на деянието може да се наложи повече от една възпитателна мярка с изключение на възпитателните мерки „настаняване в СПИ“ и „настаняване във ВУИ“.

В броя на малолетните и непълнолетните лица, пострадали от престъпления, се включват лицата, пострадали от различни видове престъпления по местоизвършване на деянието, а не по местоживеене на лицата.

Допълнителна информация относно методологията и данните от наблюдението за дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е публикувана на сайта на НСИ - <http://www.nsi.bg>, раздел „Правосъдие и престъпност“, както и в Информационна система ИНФОСТАТ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=63).